

«8D02202 – Философия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Мәлік Галым Алауидинұлының «Билік феноменінің құндылықтық негізі» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми

РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ПІКІРІ

р/н №	Өлшемшарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Зерттеу 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан-2050» Стратегиясының: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты», Мемлекет Басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың 2019 жылғы 2 қыркүйектегі Қазақстан халқына «Сындарлы қоғамдық диалог - Қазақстанның тұрақтылығы мен өркендеуінің негізі» атты Жолдауы, «Жаңа жағдайдағы Қазақстан іс-қимыл кезеңі» атты Қазақстан халқына Жолдауының және өзгеде маңызды мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес келетін зерттеу жұмысы болып табылады.
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	«Билік феноменінің құндылық негіздері» тақырыбындағы диссертациялық зерттеу ғылымға елеулі үлес қосады. Жұмыс билікті шектеулі саяси немесе құқықтық шеңберлер аясында толық қамтуға болмайтын көп қырлы құбылыс ретінде жаңаша түсінуді ұсынады. Зерттеу биліктің құндылық негіздеріне назар аударады, бұл оның әлеуметтік қатынастарға, мәдени тәжірибеге және әлеуметтік құрылымдарға әсерін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. Бұл теориялық көкжиектерді

			кеңейтіп, философиядағы, әлеуметтанудағы және саясаттанудағы жаңа зерттеулерге негіз жасайды. Жұмыста билік теориялары жүйеленіп, сыни тұрғыдан талданады, бұл қазіргі зерттеулердегі кемшіліктер мен қайшылықтарды анықтауға көмектеседі. Бұл тек ғылыми пікірталастарды байытып қана қоймайды, сонымен қатар зерттеушілерге әртүрлі контексттерде билікті талдаудың жаңа құралдары мен тәсілдерін ұсынады. Сонымен қатар, диссертация сәйкестілік, этникалық қақтығыстар және мәдени трансформациялар сияқты өзекті әлеуметтік және мәдени мәселелерді қарастырады, бұл оны заманауи сын-қатерлер контекстінде өзекті етеді. Биліктің құндылық негіздерін түсіну көпұлтты және көпмәдениетті қоғамдардағы қақтығыстарды басқару және шешу үшін тиімдірек стратегияларды жасауға көмектеседі.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған.	Диссертация автордың өз қолымен жазылған жоғары деңгейдегі ғылыми еңбек және билік феноменінің құндылық негіздерін зерттеуге қосылған маңызды үлес болып табылады. PhD диссертациясының құрылымы бар ғылыми нәтижелерді жинақтап қана қоймай, ғылыми әдебиеттерге терең талдау жүргізеді, бұл негізгі мәселелер мен одан әрі зерттеудің бағыттарын анықтауға мүмкіндік береді. Жұмысты көрсету стилі ғылыми, логикалық және дәлелді болып табылады, бұл ұсынылған идеяларды нақты қабылдауға ықпал етеді. Автор отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектеріне дұрыс сілтемелерге сүйене отырып, өз ойларын дәйекті түрде жеткізіп отырады, бұл оның тақырыпты терең түсінгендігін, ғылыми дереккөздермен жұмыс істей білетіндігін көрсетеді. Диссертанттың жазу мәдениеті айқын: ойлары нақты тұжырымдалып, оқырманға түсінікті болуы оның ғылыми дайындығының жоғары деңгейде екендігін айғақтайды.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) ішінара негізделген;	Диссертациялық жұмыс ішкі бірліктің жоғары деңгейін көрсетеді, өйткені оның барлық бөлімдері мен ережелері өзара байланысты және зерттеудің негізгі тақырыбына қолдау көрсетеді. Жұмыстың әрбір бөлімі алдыңғысыларымен

	3) негізделмеген.	кисынды түрде жалғасып, билік феномені мен оның құндылық негіздерін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. Зерттеудің өзектілігі биліктің әлеуметтік өмірдің құрамдас бөлігі болып табылатындығы және қоғамның әртүрлі жақтарына әсер ететіндігімен негізделеді. Қазіргі әлемде болып жатқан жаһандық өзгерістер мен қайта құрулар жағдайында биліктің табиғаты, оның функциялары мен құндылық негіздері туралы мәселелер ерекше маңызды болып отыр. Диссертация осы мәселелерге жауап береді, бұл оны ғылыми қауымдастық пен практиктер үшін маңызды етеді.
	4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды:	Диссертацияның мазмұны ұсынылған тақырыпты айқындайды. Автор биліктің түрлі аспектілерін, оның табиғатын тереңірек түсінуге мүмкіндік беретін қоғамдық қатынастар мен мәдени дәстүрлерге әсерін дәйекті түрде зерттейді. Жұмыстың әрбір бөлімі тақырыпқа қатысты түйінді мәселелерді ашуға бағытталған, бұл мазмұн мен тақырыптың сәйкестігін растайды.
	1) <u>айқындайды</u> ;	
	2) ішінара айқындайды;	
	3) айқындамайды.	
	4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:	Мақсаттар мен міндеттер диссертациялық жұмыстың тақырыбына сәйкес келеді. Автордың қойған мақсаттары мен міндеттері зерттеу тақырыбынан логикалық түрде шығады және билік құбылысын терең талдауға бағытталған. Олар биліктің аксиологиялық негіздерін зерттеу, оның әлеуметтік-мәдени процестерге әсері және биліктің дәстүрлі және заманауи үлгілерін талдау сияқты негізгі аспектілерді қамтиды. Бұл диссертантқа өз жұмысын тиімді құрылымдауға және өз мақсатына жетуге мүмкіндік береді.
	1) <u>сәйкес келеді</u> ;	
	2) ішінара сәйкес келеді;	
	3) сәйкес келмейді.	
	4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан:	Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері бір-бірімен толық логикалық байланысқан, бұл материалды тұтас қабылдауды тудырады. Әрбір жаңа мәлімдеме алдыңғы талдаумен расталады, бұл оқырманға автордың ой тізбегіне оңай жүруге мүмкіндік береді. Бұл логикалық байланыс берілген дәлелдемелердің сенімділігін күшейтіп, биліктің әртүрлі аспектілері арасындағы қарым-қатынастарды тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.
	1) <u>толық байланысқан</u> ;	
	2) ішінара байланысқан;	
	3) байланыс жоқ.	

		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған:	Автор бұрыннан белгілі тәсілдермен салыстырғанда дәлелденген және бағаланған жаңа шешімдер мен принциптерді ұсынады. Бұл бізге қолданыстағы теориялардың кемшіліктерін анықтауға ғана емес, сонымен бірге биліктің табиғаты мен оның қазіргі қоғамдағы қызметі туралы балама көзқарастарды ұсынуға мүмкіндік береді. Қарастырылған зерттеулер контекстінде жаңа шешімдерді негіздеу жұмыстың өзіндік ерекшелігін және оның ғылыми пікірталастың дамуына қосқан үлесін көрсетеді. Көрсетілген аспектілердің барлығы диссертацияның жоғары сапасын, оның ішкі бірлігін және ғылым үшін маңыздылығын атап көрсетеді, бұл оны философия, әлеуметтану және саясаттану салаларындағы одан әрі зерттеу үшін құнды дереккөз етеді.
		1) <u>сыни талдау бар;</u>	
		2) талдау ішінара жүргізілген;	
		3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген;	
		4) талдау жоқ.	
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма?	Диссертацияның ғылыми нәтижелері мен ережелері толығымен жаңа болып табылады. Бұл құндылық категориясы аясында билік феноменін түсінуді тереңдететін өзіндік зерттеуді білдіреді. Қолданыстағы зерттеулерден айырмашылығы, жұмыс билік теорияларын саралады және тұжырымдайды, оны тарихи контексте қарастырады және оның табиғатын анықтайтын құндылықтарға назар аударады. Бұл билік пен қоғамның өзара әрекеттесуінің жаңа аспектілерін анықтауға мүмкіндік береді, бұл ғылыми әдебиетке қосылған елеулі үлес болып табылады.
		1) <u>толығымен жаңа;</u>	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертацияның қорытындылары бұрыннан бар теориялар мен концепцияларды терең талдау мен синтездеуге негізделген, бұл толығымен жаңа болғандықтан тұжырымдар жасауға мүмкіндік береді. Мысалы, зерттеу құндылық бағдарларының биліктің құрылымы мен функцияларына қалай әсер ететінін және әділдік пен еркіндік сияқты мега-қажеттердің қазіргі қоғамдағы билік туралы идеяларды қалай қалыптастыратынын көрсетеді. Бұл аспектілер осы контексте бұрын қарастырылмаған, бұл тұжырымдардың жаңалығын көрсетеді.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма?	
		1) <u>толығымен жаңа;</u>	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	Диссертацияда аксиологиялық принциптерге негізделген билікті басқарудың жаңа тәсілдері ұсынылған, бұл дәстүрлі басқару әдістерін заманауи жағдайларға тиімді бейімдеуге мүмкіндік береді. Бұл шешімдер тарихи дәстүрлер мен заманауи әлемдік үлгілердің оңтайлы үйлесімін қамтиды, бұл
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе?	
		1) <u>толығымен жаңа;</u>	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	

		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	олардың жаңалығы мен қолдану мүмкіндігін негіздейді. Мысалы, ұсынылып отырған басқару тетіктері әлеуметтік трансформация жағдайында мемлекеттік органдар қызметінің тиімділігін арттыру үшін пайдаланылуы мүмкін, бұл ұсынылған шешімдердің практикалық маңыздылығы мен жаңалығын атап көрсетеді.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде <u>негізделген/негізделмеген</u> (qualitative research (квалитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Диссертацияда барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген, бұл оларға мәнділік пен негізділік береді. Гуманитарлық ғылымдардың деректерін пайдалану билік феномені мен оның құндылық негізін талдауға көп қырлы көзқарасты қамтамасыз етеді. Философия, әлеуметтану және мәдениеттану сияқты өнер және гуманитарлық ғылымдардың деректерін пайдалана отырып, біз билікті тек саяси құбылыс ретінде ғана емес, сонымен бірге мәдени және әлеуметтік феномен ретінде де қарастыра аламыз. Бұл көп қырлы зерттеу мәдени тәжірибелердің қоғамдағы билік пен оның құндылықтарын түсінуге қалай әсер ететінін көрсету арқылы талдау үшін жаңа мүмкіндіктер ашады. Әртүрлі ғылыми пәндерді біріктіру бізге билік феноменінің толық бейнесін жасауға мүмкіндік береді. Мысалы, билікті философиялық ілімдер мен мәдени дәстүрлер призмасы арқылы талдау әртүрлі қоғамдардағы билік туралы идеяларды қалыптастыратын құндылық негіздерін анықтауға мүмкіндік береді. Бұл тұжырымдарды неғұрлым дәлелді және заманауи қоғамға қатысты етеді.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет: 7.1 Ереже дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді; 5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	Диссертацияның әрбір негізгі ережелері кең ғылыми деректермен дәлелденген, бұл оларды дәлелденген және сенімді етеді. Мысалы, биліктің құндылық негізін философиялық ілімдерге сүйене отырып талдау, биліктің тұрақты құбылыс емес, әлеуметтік-мәдени жағдайларға байланысты үнемі өзгеріп отыратынын растайды. Бұл ұстанымды қазақ философиясы мен қазіргі қоғам тарихынан нақты мысалдар дәлелдеп, оның негізділігін көрсетеді.

		7.2 Тривиалды ма?	Билікке қатысты кейбір аспектілер елеусіз болып көрінуі мүмкін, мысалы, билік әлеуметтік қатынастарға әсер етеді деген тұжырым. Дегенмен, диссертация контекстінде бұл позиция жаңа мағынаға ие болады, өйткені ол құндылық категориялары призмасы арқылы қарастырылады. Бұл бізге билік туралы дәстүрлі түсініктердің заманауи сын-қатерлерге қалай әсер ететінін көруге мүмкіндік береді және үстірт пайымдаулардан асып түсетін терең талдаудың маңыздылығын көрсетеді.
		1) <u>ия</u> ;	Диссертацияның көптеген ережелері жаңа, өйткені олар бұрыннан бар теориялардың түпнұсқалық түсіндірмесі мен жалпылауын білдіреді. Мысалы, әділдік пен бостандық сияқты құндылықтар билік туралы идеяларды қалыптастырады деген пікір әдебиетке қосылған жаңа үлес болып табылады. Бұл ұстаным биліктің әлеуметтік құбылыс ретіндегі түсінігін кеңейтіп қана қоймай, әрі қарай зерттеуге жаңа бағыттарды ашады.
		2) <u>жоқ</u> ;	
		3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес.	
		7.3 Жаңа ма?	Диссертацияның негізгі ережелерінің көлемі саясат, әлеуметтану, мәдениеттану және менеджментті қоса алғанда, кең ауқымды салаларды қамтиды. Мысалы, биліктің аксиологиялық негіздерінің қажеттілігі туралы тұжырымдар мемлекеттік институттарды реформалау процестерінде, сондай-ақ олардың практикалық маңыздылығын көрсететін басқару стратегияларын әзірлеуде қолданылуы мүмкін.
		1) <u>ия</u> ;	
		2) <u>жоқ</u> ;	
		3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес.	Диссертацияның негізгі ережелерінің әрқайсысы ғылыми мақалалар мен жарияланымдарда келтірілген деректермен расталады. Мысалы, дәстүрлі қазақ қоғамы мен оның билік туралы ой-пікірлері туралы зерттеулер мақалаларда жан-жақты беріліп, тұжырымдардың орындылығы мен негізділігін растайды. Бұл жарияланымдар аргументтерді күшейтетін және диссертацияның жаңалығы мен өзектілігін растайтын қосымша деректер көзі ретінде қызмет етеді.
		7.4 Қолдану деңгейі:	
		1) <u>тар</u> ;	
		2) <u>орташа</u> ;	Диссертацияда онтологиялық, құрылымдық-функционалдық және конфликтологиялық сияқты әртүрлі әдіснамаларға таңдау жасалған. Бұл әртүрлілік бізге билік сияқты күрделі әлеуметтік құбылыстарды тереңірек түсінуге және оларды әртүрлі
		3) <u>кең</u>	
		4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес.	
		7.5 Мақалада дәлелденген бе?	Диссертацияда онтологиялық, құрылымдық-функционалдық және конфликтологиялық сияқты әртүрлі әдіснамаларға таңдау жасалған. Бұл әртүрлілік бізге билік сияқты күрделі әлеуметтік құбылыстарды тереңірек түсінуге және оларды әртүрлі
		1) <u>ия</u> ;	
		2) <u>жоқ</u>	
		3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	
8.	Дәйектілік қағидаты.	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған:	
	Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	1) <u>ия</u> ;	

		2) жоқ.	көзқарастардан талдауға мүмкіндік береді. Диссертацияда әртүрлі әдіснамалар, соның ішінде жүйелік, салыстырмалы-тарихи және мәдени тәсілдер қолданылады. Бұл билік феноменін әлеуметтік құбылыс ретінде тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.
	8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:	1) ия;	Диссертацияда күрделі әлеуметтік құбылыстарды, оның ішінде билік қатынастарын терең талдауға мүмкіндік беретін жүйелік, құрылымдық-функционалдық және конфликтологиялық тәсілдер сияқты заманауи ғылыми әдістер қолданылады. Формальды-логикалық және диалектикалық тәсілдер сияқты заманауи әдістерді қолдану алынған нәтижелердің сенімділігі мен негізділігін қамтамасыз етеді. Бұл әдістер негізгі ұғымдарды анықтауға ғана емес, сонымен бірге билікті құбылыс ретінде түсіну үшін маңызды болып табылатын әлеуметтік жүйелердің тарихи динамикасын көрсетуге мүмкіндік береді.
		2) жоқ.	
	8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді):	1) ия;	Диссертациялық жұмыстың әдіснамасы классикалық және заманауи теорияларға негізделген, бұл билік туралы тұтас түсінік құруға мүмкіндік береді. Структурализм және функционализм ұғымдарын пайдалану билікті әлеуметтік институттар және олардың қоғамдағы функциялары призмасы арқылы қарастыруға мүмкіндік береді. Бұл биліктің әртүрлі аспектілері арасындағы қарым-қатынастарды тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. Жұмыста әртүрлі мемлекеттік құрылымдар арасындағы өзара әрекеттесуді сипаттайтын модельдер ұсынылады. Бұл модельдер теориялық негізде әзірленді, бұл олардың білім беру саласындағы практикалық қолданылуы мен өзектілігі туралы айтуға мүмкіндік береді.
		2) жоқ.	
	8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған / расталмаған.		Диссертацияның маңызды тұжырымдары олардың негізділігі мен өзектілігін растайтын сенімді ғылыми әдебиет көздеріне сілтемелермен расталады. Пайдаланылған әдебиеттер тізімінде билік саласындағы бар тәсілдер мен теорияларды терең қарастыруға мүмкіндік беретін отандық және шетелдік зерттеулер бар.
	8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз.		Диссертацияда ұсынылған әдебиеттер тізімі бар зерттеулер мен теорияларды шолу үшін жеткілікті, бұл зерттеу тақырыбын

			терең түсінуді көрсетеді. Ол саяси философия классиктерінің де, қазіргі зерттеушілердің де еңбектерін қамтиды, бұл әртүрлі көзқарастарды ескеруге мүмкіндік береді.
9	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы:	Диссертация билік феноменін теориялық тұрғыдан түсінуге, оның құндылық негіздерін және әлеуметтік процестермен байланысын қарастыруға елеулі үлес қосады. Жұмыста жасалған теориялық тұжырымдар биліктің әлеуметтік құбылыс ретіндегі бар ғылыми ой-пікірлерін кеңейтеді, бұл оның қоғамдағы рөлі мен қызметтерін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. Бұл теориялық негіз саясаттану, әлеуметтану және философия салаларындағы жаңа концепцияларды одан әрі зерттеуге және дамытуға негіз болады.
		1) бар;	
		2) жоқ.	
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары:	Диссертацияның практикалық маңыздылығы зерттеу нәтижелерін әртүрлі салаларда, соның ішінде мемлекеттік басқару, білім беру және әлеуметтік саясатта тікелей қолдануға болатынында. Мысалы, биліктің аксиологиялық негіздерінің қажеттілігі туралы қорытындыларды басқарудың тиімділігін арттыруға және қоғаммен өзара іс-қимылды жақсартуға бағытталған басқару стратегияларын әзірлеу үшін пайдалануға болады. Бұл диссертацияны тиісті салалардағы мамандар үшін өзекті ете отырып, алынған нәтижелерді тәжірибеде қолданудың жоғары әлеуетін көрсетеді.
		1) ия;	
		2) жоқ.	
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма?	Диссертацияда алға қойылған практикалық ұсыныстар толығымен жаңа және мәліметтерге терең талдау жасалған және теориялық қорытындылар негізделген. Мысалы, тарихи дәстүрлер мен заманауи әлемдік үлгілерді ұсынып отырған басқару механизмдерін мемлекеттік институттарды реформалау үшін пайдалануға болады. Бұл ұсыныстар басқару тәсілдерін өзгерту қажеттілігін негіздеп қана қоймайды, сонымен қатар нақты ұсыныстар береді, бұл оларды бірегей және практикалық қолдану үшін құнды етеді.
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы:	Диссертациядағы жоғары сапалы академиялық жазу бірнеше негізгі аспектілермен қамтамасыз етіледі. Біріншіден, түсінікті және логикалық баяндау ақпаратты оңай қабылдауға ықпал етеді, өйткені ойлар дәйекті түрде беріледі. Екіншіден, ғылыми
		1) жоғары;	
		2) орташа;	
		3) орташадан төмен;	

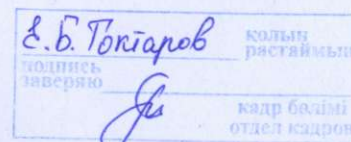
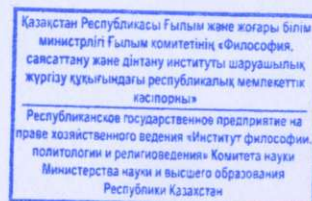
		4) төмен.	тілдің, оның ішінде нақты терминология мен сан алуан синтаксистік құрылымдардың қолданылуы мәтінді кәсіби және қызықты етеді. Сонымен қатар, беделді дереккөздерге сілтемелермен расталған дәлелдердің негізділігі қорытындылардың сенімділігін арттырады. Диссертация сонымен қатар пішімдеудің академиялық стандарттарына, оның ішінде дұрыс дәйексөз стилі мен жұмыстың құрылымына қатаң сәйкес келеді, бұл автордың кәсібилігін атап өтеді. Грамматикалық дұрыстық, тіл мен стильдегі қателердің болмауы мәтіннің оқылуын қамтамасыз етеді. Ақырында, ақпаратты оқуға тиімді пішімдеу, соның ішінде тақырыптар мен тізімдер арқылы қол жеткізіледі, бұл жұмыста шарлауды жеңілдетеді. Осы аспектілердің барлығы диссертацияны ғылыми қоғамдастық үшін маңызды және кәсіби етеді.
11.	Диссертацияға ескертулер		Ұсынылған диссертацияны талдау барысында кейбір пікірлерді атап өтуге болады, олар жұмысты жақсартуға пайдалы болуы мүмкін, дегенмен аталған ұсыныстардың жалпы бағасы мен нәтижелері үшін маңызды емес. Диссертацияның құрылымы анық, дегенмен кейбір жерлерде билік пен құндылықтар ұғымдарын талдау тарихи контекстен немесе қазіргі заманғы зерттеулерден көбірек мысалдар қосу арқылы тереңдетілуге болар еді. Бұл қарым-қатынастар мен динамикаларды жақсырақ түсінуге септігін тигізеді. Дәйексөздерді зерттеу үшін ең маңызды және өзектілеріне назар аударып, таңдаулы түрде пайдаланған жөн деп ойлаймын. Диссертацияның жазу стилі жалпы жақсы, бірақ оқуды жақсарту үшін кейбір бөлімдерді қысқартуға болады. Тұтастай алғанда, пікірлер ұсынылған зерттеудің ғылыми құндылығы мен өзіндік ерекшелігін төмендетпейді. Жұмыстың жоғары деңгейде өңделуін және материалды баяндаудағы айқындылығын көрсетеді.

12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		Докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша мақалаларының ғылыми деңгейі айтарлықтай жетістіктермен ұсынылған, бұл рецензияланған журналдардағы және халықаралық конференциялардағы жарияланымдармен расталады. Диссертациялық зерттеу шеңберінде үш мақала Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда жарияланды. Бұл жүргізілген зерттеулердің ғылыми маңыздылығы мен өзектілігінің жоғары деңгейін көрсетеді. Диссертациялық зерттеудің ғылыми нәтижелері: 3 мақала Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым және жоғары білім беру сапасын қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда, 2 мақала Scopus деректер базасына енгізілген журналдарда, 4 мақала халықаралық ғылыми конференцияларда жарияланған.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		Философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру

«8D02202 – Философия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Билік феноменінің құндылықтық негізі» тақырыбындағы диссертация жан-жақты зерттелген, аяқталған ғылыми жұмыс болғандықтан, Мәлік Галым Алауидинұлының философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық деп есептеймін

Ресми рецензент:

ҚР ҒЖБМ ҒК «Философия, саясаттану және дінтану институты» ШЖҚ РМК
Бас ғылыми қызметкері, PhD

Е.Б. Токтаров